

# Annex som kategori i svensk grammatik

Npo 265 Grammatik och lingvistik

Lektion 3, PII

Jan Lindström



# Annex och satsbyggnad

- Grammatikens byggmetaforer
  - Konstruktion, struktur
  - Sats- och meningsbyggnad
  - Utbyggnad av frasen, satsen
- Annex är tilläggsdelar som ansluts till satsen
- SAG 4
  - Kap 36, § 1–2, 10–16
- Lindström 2008
  - Kap 6, s. 209–230, 248–270
- Samt [www.helsinki.fi/nordica](http://www.helsinki.fi/nordica)



- En vanlig satsbyggnad
  - *Det är ju inte så konstigt*
  - *I och för sig är det ju inte så konstigt*
- En satsbyggnad utvidgad med annex
  - *I och för sig, det är ju inte så konstigt*



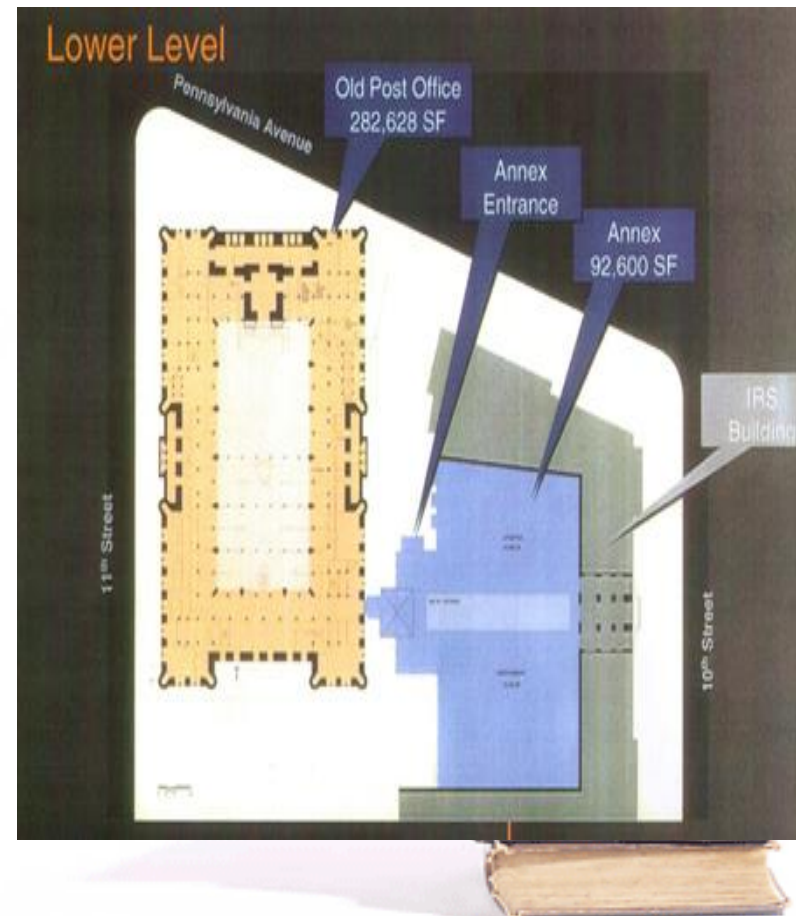
- En vanlig satsbyggnad
  - *Det* är ju inte så konstigt
  - *I och för sig* är det ju inte så konstigt
- En satsbyggnad utvidgad med annex
  - *I och för sig* det är ju inte så konstigt



- Annex och inre sats bildar en utvidgad sats
  - I och för sig, det är ju inte så konstigt
- Annexet står i den utvidgade satsens förfält eller efterfält, ibland som inskott

Förfält	Inre sats						
	I-fält	Mittfält			Slutfält		
Annex	f	v	n	a	V	N	A
I och för sig	det	är	–	ju inte	–	så konstigt	–

# Annex är alltså tillbyggnad...



- Men: i ett annat konstruktionsval kunde det led som utgör annexet ha ingått i den inre satsen
- Led som står i annex är alltså tänkbara som normala satsled
  - Till skillnad från interjektioner



<i>I-fält</i>	<i>Mittfält</i>			<i>Slutfält</i>		
f	v	n	a	V	N	A
I och för sig	är	det	ju inte	–	så konstigt	–
Det	är	–	i och för sig	–	konstigt	–

# Typer av annex

## 1. Dislokation

a. Johan, han är bra komisk ibland.

b. Han är bra komisk ibland, Johan.

## 2. Fritt annex

a. Uppriktigt sagt, Johan var inte så rolig.

b. Johan var inte så rolig, uppriktigt sagt.

## 3. Final dubblering

Johan är inte så rolig, inte.



# 1. Dislokation (initial eller final)

- Annexet har en korresponderande pronominal kopia i den inre satsen
  - *Den här värken, hur påverkar den ditt privatliv?*
  - *I morgon, då slutar jag röka.*
  - *Jag tycker dom är jobbiga, dom där tableterna.*
- Fungerar som referentintroduktion eller referentförhandling
  - *Söndagens DN, har ni den?*



## 2. Fritt annex

- Annexet har ingen pronominell kopia i den inre satsen
  - *I alla fall*, det är sådana små saker som jag ännu brottas med.
  - *Allvarligt talat*, jag vet inte vad som avslöjar det.
  - Malena har köpt bil, *förresten*.
  - Dock är autofokusen snabb, *vilket är bra*.
- Kommenterar språkhandlingen, strukturerar texten



Erbjöd en kille min tv idag, han undrade vad jag skulle ha, jag sa att jag nog inte visste. Jag var inte riktigt beredd på den reaktionen. O så tror jag att jag fick lite kalla fötter. Jag är nog i det här fallet beredd att säga att jag måste krypa till korset och erkänna, vad ska folk säga? Mina nära vänner säger inget, det vet jag, dom har nog inga som helst problem med det hela. Där det kommer att väcka frågetecken är hos släktingar, samtidigt som jag oroas lite inför att om man skulle träffa en flicka, fast va tusan, vad skulle hon ha att säga om det. Kan väl för tusan inte vara så jäkla onormalt att inte ha tv, eller? Kan det väl ändå inte. **I alla fall** det är lite sånnadär småsaker som jag ännu brottas med i frågan angående att sälja tvn liksom. Borde dock kapa utgifterna lite om jag ska vara borta i en tre månader, i sanning borde jag kapa bort det mesta. Fan dessa beslut hela tiden. Enklast hade varit om man inte samlat på sig så mycket skit...

([www.soccan.se](http://www.soccan.se))



Erbjöd en kille min tv idag, han undrade vad jag skulle ha, jag sa att jag nog inte visste. Jag var inte riktigt beredd på den reaktionen. O så tror jag att jag fick lite kalla fötter. Jag är nog i det här fallet beredd att säga att jag måste krypa till korset och erkänna, vad ska folk säga? Mina nära vänner säger inget, det vet jag, dom har nog inga som helst problem med det hela. Där det kommer att väcka frågetecken är hos släktingar, samtidigt som jag oroas lite inför att om man skulle träffa en flicka, fast va tusan, vad skulle hon ha att säga om det. Kan väl för tusan inte vara så jäkla onormalt att inte ha tv, eller? Kan det väl ändå inte. **I alla fall** det är lite sånnadär småsaker som jag ännu brottas med i frågan angående att sälja tvn liksom. Borde dock kapa utgifterna lite om jag ska vara borta i en tre månader, i sanning borde jag kapa bort det mesta. Fan dessa beslut hela tiden. Enklast hade varit om man inte samlat på sig så mycket skit...

([www.soccan.se](http://www.soccan.se))



### 3. Final dubblering

- Annexet dubblerar ett pronomen eller en negation som finns i den inre satsen
  - *Det* var en bit av charmen, *det*.
  - *Du* är inte dum, *du*.
  - *Inte* var det riktigt, *inte*.
- Anger emfas
  - Betoning av det sagda, övertygelse, plötslig insikt, emotivt engagemang



# Sammanfattningsvis

- Annex är ett sätt att utvidga det innehåll som sägs i en sats
- Annex utannonserar referenter som texten i fortsättningen handlar om
- Annex strukturerar delar av texten och kommenterar det som sägs i en sats
- Annex är vanligast i talspråk
  - Talarna förhandlar ständigt om syftningar, betydelser och motiv
- *Vilket/något som*-annex i skrift

